Beslutad av: Regionstyrelsen, 2019-11-12 (§327)
Diarienummer: RS 2018-00275
Giltighet: från 2019-12-01 till 2024-11-30

Riktlinje

Rum för andlig vård på Västra Götalandsregionens sjukhus

Målet med riktlinjen är att tillgodose jämlik tillgång till rum för andlig vård på Västra Götalandsregionens sjukhus för patienter, närstående och medarbetare.

Riktlinjen ställer krav på jämlik tillgång till rum för andlig vård. Riktlinjen gäller olika typer av rum för andlig vård och omfattar både befintliga lokaler och nybyggnation. Exempel på namn som används för den här typen av rum är stilla rum, meditationsrum, kapell och muslimskt bönerum.

Riktlinjen innebär inte en begränsning av sjukhusens möjlighet att utforma rum med religiös symbolik, multireligiösa rum eller rum med särskild trosinriktning.

Krav på tillgång till rum för andlig vård

På varje sjukhusområde ska det finnas tillgång till ett eller flera rum för andlig vård. Eftersom behoven skiljer sig åt från sjukhus till sjukhus ska antal rum och utformningen av rummen anpassas till lokala behov och förutsättningar, som exempelvis förväntad mängd besök. Rum ska finns för att fylla följande tre behov:

1. Behov av stillhet – ensam reflektion, stilla bön eller liknande.
2. Behov av kollektiv trosutövning – rum som kan bokas kortare stunder för gudstjänst, fredagsbön eller annan kollektiv ritual.
3. Behov av andligt stöd – rum för samtal och eventuell ritual.

I vissa fall kan de tre behoven tillgodoses i ett och samma rum. Ibland kan kompletterande rum vara nödvändiga. Det står varje förvaltning fritt att själva fatta beslut om lämpliga namn på rummen.

Krav på dialog

Behovet av rum och utformning av rum på respektive sjukhus ska arbetas fram i dialog med företrädare från exempelvis sjukhuskyrkan, sjukhusimamer, buddistiska och muslimska sjukhuskoordinatorer samt företrädare för andra trossamfund. Dialog ska också föras med medarbetare vid varje sjukhusförvaltning.

Krav på skriftliga överenskommelser

Varje sjukhusförvaltning ska ta fram skriftliga överenskommelser om samverkan mellan förvaltningen och företrädare för andlig vård. Överenskommelserna bör tydliggöra de olika parternas ansvar, åtaganden och befogenheter för andlig vård, lokaler, inventarier, information med mera.

Riktlinjen gäller för: Samtliga sjukhusförvaltningar
Innehållsansvar: Koncernkontoret, Avdelning social hållbarhet

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Krav på värdighet
Lokalerna ska vara värdigt utformade med genomtänkt central placering och lämplig storlek. Rummen ska upplevas som luftiga och inredas och underhållas med omsorg.

Krav på icke-diskriminering, jämlikhet och fysisk tillgänglighet
Jämlikhet ska främjas i lokalerna så att alla patienter, närstående och medarbetare oavsett religion eller annan trosuppfattning erbjuds likvärdiga möjligheter till religiös och andlig återhämtning utan diskriminering. I lokalernas absoluta närhet ska det finnas möjlighet till tvagning inför bön.

Det får endast finnas minimala skillnader i standard mellan olika rum, särskilt i de fall rummen finns på samma sjukhus. Skillnad i storlek ska endast kunna förklaras av skillnad i förväntad besöksfrekvens eller skillnad i behov av utrymme. Skillnader bör heller inte förekomma i skyltning eller annan information om olika rum eller religiösa företrädare.

Lokalerna ska ha god fysisk tillgänglighet och utformas i enlighet med Västra Götalandsregionens riktlinjer ”God fysisk vårdmiljö” (RS 2016-05591) och ”Tillgängliga och användbara miljöer” (FAST 2017-00926). Rummen ska vara inventerade i tillgänglighetsdatabasen TD. Enkelt avhjälpta hinder ska åtgärdas.

Krav på anpassning till barnets rättigheter
De andliga rummen ska utformas i dialog med barn och unga och anpassas för barn i olika åldrar och med olika förutsättningar.

Krav på tillgång vid psykiatrisk tvångsvård
Sjukhusen ska säkerställa att människor befinner sig i psykiatrisk tvångsvård i enlighet med Lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT, eller Lagen om rättspsykiatrisk vård, LRV, får tillgång till andliga rum oavsett trosinriktning eller livssyn.

Krav på information om andlig vård
Information om andlig vård och andliga rum ska finnas lättillgänglig digitalt och fysiskt på sjukhusen. Information bör finnas tillgänglig på flera språk.

Bakgrund till riktlinjen
Riktlinjen har tagits fram på uppdrag av regionfullmäktige 2019 utifrån utredningen ”Uppdrag om att tydliggöra definition och hantering av religiöst neutrala rum på Västra Götalandsregionens sjukhus” (RS 2018-00275). Utredningens har genomförts i dialog med sjukhusförvaltningarna, Västfastigheter, sjukhuskyrkan och andra religiösa företrädare, samt Interreligiösa rådet i Göteborg. Utredningen identifierade två huvudsakliga utvecklingsbehov för Västra Götalandsregionens sjukhus. Dels att stärka tillgången till rum för andlig vård och information om rum för att kunna utöva olika religioner. Dels behov av att utjämna skillnader i tillgång till värdiga rum mellan olika religioner.